

ROLNIK

TYGODNIK DLA GOSPODARZY WIEJSKICH

ORGAN C. K. GALICYJSKIEGO TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO

POD REDAKCYĄ

D^{RA} JANA PAYGERTA

ROCZNIK 40.

Tom LXXIV. za II. półrocze 1907

L W Ó W

NAKŁADEM C. K. GALICYJSKIEGO TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO

Z Drukarni Ludowej we Lwowie, plac Bernardyński 7

1907

SPIS RZECZY

W Tomie LXXIV. „ROLNIKA“

za drugie półrocze r. 1907.

Artykuły oznaczone gwiazdką znajdują się w rubrykach: „Drobne wiadomości” lub „Z piśmiennictwa rolniczego“.

A) W numerze głównym:

I. Artykuły treści ekonomicznej i ogólnej.

	Strona
<i>Barański L.</i> W sprawie drożyzny mięsa	417
<i>Błociszewski L.</i> Sprawa wychowania naszych rolników a praktyka gospodarcza	487
<i>Chrzęszcz T.</i> Związek przedsiębiorców gorzelni rolniczych	563
<i>Janowski Bron. i Dr. J. Paygert.</i> Z wystawy jaworowskiej	415, 429, 469, 491
<i>Kamocki Xc.</i> Angielskie reformy agrarne	305, 314
„ U podstaw	331, 343, 355
„ Wywłaszczenie	363
„ Katastrofa w przemyśle naftowym	371
„ System wolnego handlu	387
„ Cła zbożowe a ceny	400
„ Ogniwo	426
„ Placówka	435
„ Złudzenia a rzeczywistość	455, 475
„ Uprzemysłowienie kraju	508
<i>Lenkiewicz Wł.</i> Walka z wyzyskiem na bydle opasowem	379
<i>L. K...n.</i> Grad. Rozpoznanie, opisanie, osądzenie i ocena szkód gradowych	301
„ Międzynarodowy kongres rolniczy	303, 329, 348
„ O współczesnych korzyściach z rolnictwa	451
„ Rolnictwo w Anglii	472
„ VIII. Międzynarodowy kongres rolniczy w Wiedniu. — O instytucie rolniczym w Rzymie	502
<i>Lille O.</i> Pierwsze „Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń od utraty żywego inwentarza“ w powiecie gródeckim	552
<i>Neuman J. J.</i> Jeszcze w sprawie wychowania naszych rolników	569
<i>Pilat Dr. Tadeusz.</i> W sprawie cel zbożowych	495
<i>Rodakiewicz Dr. cam August.</i> Ugoda węgierska	515, 527, 539
<i>Skarbek hr. Aleks.</i> O ubezpieczeniu służby folwarcznej	316, 323
<i>Strz.... A.</i> W sprawie chińskich robotników	490
<i>Véritable.</i> Do artykułu „Sprawa wychowania naszych rolników a praktyka gospodarcza“	511
<i>Wiśniewski Sew.</i> Samopomoc rolnicza i ubezpieczenie bydła	345

	Strona
<i>Dr. J. T.</i> Odpowiedzialność kierownika gospodarstwa względnie rządcy majątku	570
<i>K.</i> Minimum dochodu wolnego od podatku gruntowego	404
<i>X. Y.</i> Handel spirytusem a związek producentów spirytusu	298
— XXXII. Rada ogólna	297
— Z sekcji rolniczej X. Zjazdu przyrodników i lekarzy polskich we Lwowie	357, 365, 373
— Związek ziemian	399
— Związek ziemian a Towarzystwo kredytowe	411, 423, 443, 464
— Koszta sprowadzenia kulisów	412
* Ważne zagadnienia	548
* Przesilenie pieniężne	548
* Związek hodowlany przy Tow. rol. gubernii podolskiej	559
* Piekące postulaty stanu urzędników prywatnych	573
* Spółkowe używanie maszyn rolniczych	573
* Pogląd na asekurację zwierząt ze stanowiska weterynaryi	573
* Szkoła gospodyń wiejskich w Albigowej	523

II. Rolnictwo ogólne.

<i>Janowski Br.</i> O podniesieniu gospodarstwa łąkowego	326
W sprawie produkcji szlachetnych odmian roślin uprawnych	359
<i>Olszewski J.</i> Ankieta w sprawie uprawy wikliny koszykarskiej	376, 383
* Przyswajanie azotu przez rośliny	351
* W sprawie obsiewu starszym ziarnem	453
* W sprawie okresu spoczynku nasion i dowolnego wpływania na siłę kiełkowania	559

III. Mechaniczna uprawa roli i melioracje.

<i>A. K.</i> Nawodnianie roli	299
<i>L. K...n.</i> Głęboka uprawa, sposób skuteczniania i skuteczność takowej	450
* Należyte postępowanie ze ścierniskiem	321

* Rozpowszechnienie orki parowej	Strona 420
* Jak postępować z perzem?	485
* Wyniki doświadczeń polowych przeprowadzonych w r. 1906 przez szwedzkie Tow. uprawy torfowisk	573

IV. Nawozy i nawożenie.

<i>Neuman J. J.</i> Nieco o nawożeniu roli	300
— Dlaczego nawóz stajenny pola nasze użytku?	471, 483
* Wartość wapna defakcyjnego	351
* Kompost	485
* Ostrożności przy przechowywaniu sztucznych nawozów (L. K...n)	513
* O stosowaniu wapna azotowego	524
* Nawożenie drzew leśnych	536
* Doświadczenia nawozowe z siarkanem amonowym na ziemiach lekkich	537
* Ostrożnie przy zakupach superfosfatów azotowych	547
* Nawożenie kaimitem i tomasówką w zimie	547
* Korzyści wapnowania	548
* Wapnowanie pod ziemniaki	560
* Wyniki prób polowych nad nawożeniem i uprawą torfów nizinnych	560

V. Pielęgnacja roślin podczas wzrostu.

* Ochrona roślin w lipcu	304
* Przeciw wszom krwawym	304
* Wytepienie skrzypu polnego	339
* Wytepienie z roli druciaków	362
* Tępienie gąsienic kapustnika	420
* Ochrona roślin w październiku	432

VI. Zbiór i przechowywanie płodów rolniczych.

— O kopaniu i przechowywaniu kartofli	440
* Obchodzenie się ze zbożem świeżo wymłóconem	452
* Rdza na słomie	461
* Zmarzłe buraki	536
* Wołek zbożowy	572

VII. Szczegółowa uprawa roślin.

<i>Chłopiński W.</i> Uprawa i przerabianie lnu w Czechach	308, 318, 336, 346, 367, 380, 402, 447, 464, 499
<i>Janowski Br.</i> Podsiewanie łąk i pastwisk	374, 391, 414
— Parę uwag o racjonalnem zagospodarowaniu łąk	437, 459, 480, 509, 520
<i>L. K...n.</i> O ile rolnik może wpłynąć na uzyskanie jęczmienia browarnianego	361, 393
<i>Wiśniewski Sew.</i> W sprawie produkcji nasienia czerwonej koniczyny	545
* Uprawa słonecznika nad rowami	320
* Gorczyca biała	339
* Łyto po życie	339, 377
* Esparceta	369
* Sposób rozpoznawania wartości siana łąkowego	441
* Doświadczenia z różnymi gatunkami nasion buraczanych oduśno do plonu buraków i spotrzebowania pokarmów	506
* Koniczyna z permskiej gubernii	524
* Zapleśniałe nasienie łubinu	547
* 10-letnie porównawcze uprawy różnych odmian żyta w Danii	572

VIII. Ogólne zasady hodowli zwierząt domowych.

<i>Fried Fryderyk.</i> Kilka słów o krwawym moczu (cho-robie leśnej u bydła)	335
--	-----

<i>L. K...n.</i> Próby z niektórymi artykułami karmy uważanymi za szkodliwe	Strona 493
<i>Malsburg prof. K.</i> O współczesnym kierunku biologicznym w nauce hodowlanej	517, 529, 541
* Bacznosc przy karmieniu kielkującymi ziemniakami	339
* Pierwsze znamiona rozpoczynającej się tuberkulozy	407
* Kiszonka z naci ziemniaczanej	453
* Liszaje u bydła	473, 571
* Buraki nasienne jako pasza	485
* Spasanie kiszonki łubinowej	504
* Wartość fosforanu i węgla wapna jako dodatku do karmy dla rozmaitych gatunków zwierząt	505
* Chronienie zwierząt przed zaziębieniem	522
* Żywienie bydła użytkowego bez dodatku pasz treściwych	524
* Właściwości różnych karm treściwych	535
* Krajanie siana na sieczkę	536
* Karmy melasowe	537

IX. Bydło rogate.

<i>Marszałkowicz Jan.</i> Na co przy układaniu paszy ziemowej dla krów dojnych uważać powinniśmy	531
— Jak oznaczyć należyłą rację dzienną dla krów dojnych?	555, 565
— Ile gramów strawnego białka potrzebuje krowa na wyprodukowanie 1 kg. mleka?	401, 427, 446, 467, 488
<i>Pomorski prof. J. M. i A. Karpiński.</i> Żywienie cieląt odłuszczone mlekem z dodatkiem zcukrzoney maki zapomocą „diastasoliny“	479
<i>S.</i> W sprawie żywienia cieląt odłuszczone mlekem	512
* Pewny znak mającego nastąpić ocielenia	304

X. Konie.

<i>Soltan-Abgarowicz.</i> „Cięższy kaliber“	553
* Świeże siano i świeży owies jako karma dla koni	395
* Ocena przyszłej wielkości źrebięcia	486
* Na co należy uważać przy podkuwaniu koni?	504
* Stado półkwi w Chylinie wielkim	505
* Słepota u koni	513
* Nakrywanie koni derkami	537
* Utrzymanie koni w zimie	572

XI. Świnie i owce.

<i>Wygoda Ben.</i> Praktyczna chlewnia	534
Paszenie świń na pastwiskach	349
* Westfalska rasa świń	351
* Podściółka dla prosiąt	452
* Doświadczenia przeprowadzone z tuczem nierogacizny ziemniakami przy dodatku rozmaitych ilości białka	537

XII. Króliki, drób, ryby, pszczoły i raki.

* Przeciw słabościom u gęsi w lipcu (K. Załęzka)	312
* Podskubywanie gęsi (K. Załęzka)	321
* Przeciw biegunce gęsi (K.)	321
* Jak się należy obchodzić ze stawami przed spuszczeniem (K.)	321
* Ruchomy kojec (K.)	321
* Kleszcze u kur	369
* Kurnik	454
* Hodowla raków	486
* Myszy a wyloty okrągłe u uli	504
* Hodowla kaczek	536
* Mleko jako karma dla kur	536
* Produkcja jaj w zimie	572
* Zabezpieczenie uli w zimie	

XIII. Mleczarstwo.

<i>Neuman J. J.</i> Cedzidło „Ulandera“	483
<i>Swiszcowski T.</i> Mleko lecznicze	327
Pasteryzowanie i sterylizowanie mleka	496
* Wpływ wieku krowy na ilość i dobroć mleka	453
* Próba czystości masła	485
* Mleczność rozmaitych ras bydła	486
* Nieczystość żłobów i wody do picia jako przyczyna wad mleka	486
* Uwag o najrozmaitszych błędach przy odtłuszczaniu mleka i wyrobie masła	557
* Mechaniczne dojenie krów. (Xaw. Kamocki)	558

XIV. Przemysł rolniczy, handel i maszyny.

<i>Guniewicz Fr.</i> Ekstrakt drożdżowy Bauera	430
<i>Younga Adam.</i> Kilka luźnych uwag o nowej maszynie do krajania nawozów zielonych	545
<i>Langie K.</i> Sieczkarnia do buraków	470
„ Ruchoma brona	482
<i>L. K...n.</i> Nowy przemysł rolniczy w Niemczech. Suszenie produktów roślinnych	337
<i>Wójcicki M.</i> Motor czy maszyna parowa?	310
— Przemysł cukrowniczy na Ukrainie, Podolu i Wołyniu	384
* Maszyna do bielienia	339
* Maszyna do krajania zielonych nawozów (K. Langie)	512
* Brona talerzowa przy uprawie łąk	523
* Przechowywanie maszyn i narzędzi rolniczych w ziemi nieużywanach	523
* Sprężynówka jako brona łąkowa	524

XV. Leśnictwo, ogrodnictwo i sadownictwo.

<i>L. K...n.</i> Porzeczeki	350
„ Sposób przechowywania jarzyn na zimę	460
* Hodowla orzechów laskowych (Załęzka)	320
* Przechowywanie cebuli	432
* Zbiór nasion	473
* Przechowywanie marchwi stołowej w kopcu	486
* Elektryczność na usługach ogrodnictwa	558

XVI. Fejleton.

<i>Larras Th.</i> Sprawozdanie z tegorocznego konkursu rolniczego w Paryżu	306
<i>Langie K.</i> Pęcherz pławny u ryb	444
<i>L. K...n.</i> O wieku ptaków	298
„ Nemezis ludów	314, 324
„ Kulis jako robotnik rolny	332
„ Ogród napowietrzny w Paryżu	344
„ O drzewach figowych	412
„ Z jasnego brzegu	424
„ Obrazki rolnicze z Kalifornii	456
„ Zegary kwiatowe	464
„ Fantastyczne pojęcia o nikotynie w rozmaitych czasach i u różnych ludów	476
„ Walka między ulem a mrowiskiem	488
<i>Ostoa-Ostaszewski.</i> Pogadanki hipologiczne IX. i X.	516
<i>Paygert Dr. Jan.</i> Z Jaworowa	388
<i>Turnau Jerzy.</i> Z podróży po Wielkopolsce	540, 552, 564

XVII. Korespondencye.

<i>A. N.</i> W sprawie polskiego słownictwa rolniczego	461
<i>Antonowicz Kl.</i> Samopomoc rolnicza i ubezpieczenie bydła	419
<i>A. T. z T.</i> Do artykułu: „Sprawa wychowania naszych rolników a praktyka gospodarza“	522
<i>Brunicki Jul. br.</i> W ważnej sprawie	557
<i>Czerkawski Wł.</i> Sikawka ręczna	395

Strona

<i>Fron J.</i> W sprawie uprawy konopi	535
<i>Janowski Br.</i> W odpowiedzi WPanu A. Ożarowskiemu na jego: „Uwagi praktyczne“ po przeczytaniu pracy „Podsiewanie łąk i pastwisk“	452
<i>K. H. z Ł.</i> W sprawie siewu starszem ziarnem	304
<i>Lenkiewicz Wł.</i> W sprawie wyzysku na bydło opasowem	431
<i>M. S.</i> W ważnej sprawie	546
<i>Ożarowski A.</i> W sprawie produkcji nasion	406
„ Uwagi praktyka po przeczytaniu pracy WPana Br. Janowskiego: „Podsiewanie łąk i pastwisk“	440
<i>Pragłowski A.</i> Słownictwo rolnicze	385, 432
„ Potrzeba tworzenia nazw nowych rolniczych	452
„ Jak ją nazwać?	461
<i>Socha Paweł.</i> W sprawie polskiego słownictwa rolniczego	473
<i>St. Z. z Cz.</i> Winterfest — zimotrwały czy inaczej	441
<i>W. S.</i> W sprawie maszyn rolniczych	338

XVIII. Rozmaiwości.

<i>Kamocki Xaw.</i> Cukier zamiast mięsa i wódki	492
<i>L. K...n.</i> Działanie artykułów żywności na wydajność mleka, mięsa i pracy	439
* Środek na tępienie wszy i gnid	339
* Mięso królików jako pokarm ludowy w Anglii	350
* Ogórki kwaszone	350
* Sporysz	351
* Mech jako pokarm	407
* Olej rycynowy utrwalający skórę	407
* Chropowatość naskórka a zawartość mączki w ziemniakach	407
* Zużytkowanie trzciny wodnej	408
* Kilka słów o rogoży (Dr. M. Grochowski)	441
* Jak wiele nawozu dają corocznie zwierzęta domowe przy dobrej paszy i podściółce	453
* Mrówcze jaja	462
* Ogniotrwałe gonty	462
* Siarkowanie piwnic	485
* Zabezpieczenie słupów wkopanych w ziemię	523
* Wartość materiału opałowego	547
* Ilość koni na kuli ziemskiej	548
* Jaka będzie obecna zima	349
* Hamulec do wozów (K. Langie)	557
* Nowsze poglądy na tworzenie się wody gruntowej	572

B) W „Dodatku“ (Wiadomościach urzędowych):

I. Sprawy Towarzystwa.

	Numer
Uchwały XLII Rady ogólnej c. k. gal. Tow. gosp. powzięte dnia 26. i 27. czerwca 1907	28
Wiadomość o IV. zwyczaj. posiedzeniu Komitetu c. k. gal. Tow. gosp. z dnia 11. czerwca 1907	28
Wiadomość o V. nadzwyczaj. posiedzeniu Komitetu c. k. gal. Tow. gosp. z dnia 25. czerwca 1907	28
Wiadomość o VI. nadzwyczaj. posiedzeniu Komitetu c. k. gal. Tow. gosp. z dnia 8. lipca 1907	29
Wiadomość o VII. zwyczaj. posiedzeniu Komitetu c. k. gal. Tow. gosp. z dnia 5. listop. 1907	48
Wiadomość o VIII. zwyczaj. posiedzeniu Komitetu c. k. gal. Tow. gosp. z dnia 3. grudnia 1907	50
Protokół Walnego zebrania Oddziału rudeckiego z dnia 4. kwietnia 1907	29
Protokół Walnego zebrania Oddziału sanockiego z dnia 9. lipca 1907	31
Protokół Walnego zebrania Oddziału przemyskiego z dnia 22. czerwca 1907	32
Protokół Walnego zebrania Oddziału liskiego z dnia 25. lipca 1907	34
Protokół Walnego zebrania Oddziału liskiego z dnia 14. sierpnia 1907	36

	Numer
Protokół Walnego zebrania Oddziału łańcuckiego z dnia 16. sierpnia 1907	37
Protokół Walnego zebrania Oddziału liskiego z dnia 14. sierpnia 1907	43
Protokół Walnego zebrania Oddziału liskiego z dnia 16. października 1907	46
Protokół Walnego zebrania Oddziału pokuckiego z dnia 27. października 1907	46
Protokół Walnego zebrania Oddziału liskiego z dnia 29. października 1907	47
Protokół Walnego zebrania Oddziału pokuckiego z dnia 17. listopada 1907	48
Protokół Walnego zebrania Oddziału janowsko-gródeckiego z dnia 14. listopada 1907	49
Protokół Walnego zebrania Oddziału łańcucko-jarosławskiego z dnia 7. listopada 1907	49
Protokół Walnego zebrania Oddziału liskiego z dnia 11. listopada 1907	49
Protokół Walnego zebrania Oddziału przemyskiego z dnia 22. listopada 1907	53

II. Zgromadzenia, Stowarzyszenia. Odezwy.

Memoryał Komitetu c. k. gal. Tow. gosp. w sprawie nieurodzaju oziminy	30
Odezwa do Rad Oddziałów w sprawie wdrożenia pomocy państwowej z powodu zmarniałych ozimiu	32
Odezwa do Rad Oddziałów w sprawie nominacji Delegatów na konferencję statutową	32
Memoryał Komitetu c. k. gal. Tow. gosp. w sprawie drzewa budulcowego i opałowego z lasów kameralnych	34
Odezwa do Rad Oddziałów w sprawie przedłożenia ofert na dzierżawić się mający grunt przez Wys. c. i k. Ministerstwo wojny celem założenia źrebięciarni	35
Odezwa w sprawie słownictwa rolniczego	36
Odezwa do Rad Oddziałów w sprawie Agencji dla sprzedaży materiału rzeźnego i zakupu bydła chudego na stajunie opasowe	40
Odezwa do Rad Oddziałów w sprawie wystawy opasów i ryb, połączonej z wystawą naturalnych i sztucznych środków opasowych itd., jaka się odbędzie na St. Marx w Wiedniu od 10—12 kwietnia 1902	41
Odezwa druga do Rad Oddziałów w sprawie Agencji dla sprzedaży materiału rzeźnego i zakupu bydła chudego na stajunie opasowe	44

	Numer
Odezwa druga do Rad Oddziałów w sprawie wystawy opasów i ryb, jaka się odbędzie w Wiedniu na St. Marx od 10—12 kwietnia 1908	44
Rozporządzenie Ministerstwa w sprawie Agencji dla sprzedaży materiału rzeźnego	45
W sprawie braków wagonów (podanie Komitetu c. k. gal. Tow. gosp. go Ministerstwa kolei)	46
Odezwa do Rad Oddziałów w sprawie zebrania materiału do kontraktów robotniczych	48
Odezwa do Rad Oddziałów w sprawie biur pośrednictwa pracy	49
Odezwa do Rad Oddziałów w sprawie ksiąg administracyjnych	49
Odezwa do Rad Oddziałów w sprawie przedłożenia wykazu członków i sprawozdania za r. 1907.	50
Opinia c. k. gal. Tow. gosp. w sprawie wydania rozporządzeń wykonawczych do ustawy o powołaniu chmielu z dnia 17. marca 1907	52

III. Kursa, konkursu, wystawy.

Kurs gorzelniczy	28
Program austr. wystawy bydła opasowego i ryb itd., uzasadnionej przez c. k. Tow. gosp. w Wiedniu dnia 10—12 kwietnia 1908	32
Sprawozdanie z próby wiążarek w Klebanówce (Tad. Federowicz)	34
— Z wystawy krajowej drobiu i królików, odbytej w dniach 28., 29. i 30. wżeśnia 1907 w Brzeżanach	43

IV. Rozmaitości.

Urzędowe sprawozdanie c. k. Ministerstwa rolnictwa o stanie zasiewów i zbiorów	31, 40, 49
Stan zasiewów i zbiorów w Galicyi wschodniej według sprawozdań korespondentów	32, 35, 38
Urzędowe sprawozdanie c. k. Ministerstwa rolnictwa o stanie chmielu	34, 39
Spółka agronomów	36

Uwaga. W każdym Numerze „Dodatku“ (Wiadomości urzędowych) na czele znajdują się Komunikaty Komitetu, a po sprawach Towarzystwa zamieszczona jest Kronika, Obwieszczenia władz i Wiadomości handlowe. Przegląd czasopism i Bibliografia (Nowe książki) mieszczą się albo w Numerze głównym albo w „Dodatku“ (Wiadomościach urzędowych).